

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

NEGYEDIK SEKCIÓ

BANDUR kontra MAGYARORSZÁG ÜGY
(50130/12. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2016. július 5.

VÉGLEGES

2016. október 05.

*Ez az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával vált
véglegessé. Szerkesztői
változtatás alá eshet*

EURÓPA TANÁCS

A Bandur kontra Magyarország ügyben

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) az alábbi tagokból álló Tanácsként eljárva:

Paulo Pinto de Albuquerque, *elnök*,

Sajó András,

Krzysztof Wojtyczek,

Egidijus Kūris,

Iulia Motoc,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer,

Marko Bošnjak, *bírák*

és Marialena Tsirli, *a Szekció hivatalvezetője*

2016. június 7-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően

az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (50130/12. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Bandur János („a kérelmező”) 2012. augusztus 1-jén terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Fazekas T. budapesti ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt (a továbbiakban: „Kormány”) Tallódi Z. kormányképviselő, az Igazságügyi Minisztérium munkatársa képviselte.

3. Az Egyezmény 3. és 13. cikke alapján, a kérelmező az előzetes letartóztatásának körülményeit és az erre vonatkozó hatékony hazai jogorvoslat hiányát kifogásolta. Továbbá, az Egyezmény 5. cikke 1., 3. és 4. bekezdése alapján előadta, hogy fogva tartása megalapozatlan volt és indokolatlanul elhúzódott, valamint a szabadon bocsátása iránti indítványai kapcsán folytatott eljárások méltánytalanok voltak.

4. Az Egyezmény 3. és 13. cikkét érintő kifogásokat 2014. január 9-én közölték a Kormánnyal. Az Egyezmény 5. cikke 1., 3. és 4. bekezdését érintő kifogásokat 2015. február 19-én közölték a Kormánnyal, továbbá a kérelem fennmaradó részét a Bíróság Szervezeti és Működési Szabályzata 54. § 3. bekezdése értelmében elfogadhatatlannak nyilvánították.

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

1. A kérelmező ellen folytatott büntetőeljárás

5. A kérelmező 1963-ban született és Budaörsön él.

6. A korlátolt felelősségű társaság képviselője 2011. augusztus 29-én büntető feljelentést tett ismeretlen személyek ellen, akik a társaságtól állítólag 11.000.000 forint (HUF) (körülbelül 34.400 euró (EUR)) értékű árut tulajdonítottak el.

7. A büntetőfeljelentéssel összefüggésben nyomozás indult két személy ellen közokirat-hamisítás és jelentős kárt okozó csalás gyanúja miatt.

8. 2012. június 1-jén a Tatabányai Rendőrkapitányság a folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatban elfogatóparancsot adott ki a kérelmező ellen, mivel a kérelmező az állandó lakóhelyén nem volt elérhető.

A jelek szerint az elfogatóparancs kiadásának időpontjában a kérelmezőnek a büntetőeljárásról szóló törvény 527.§ 2 bekezdésében foglaltaknak megfelelően volt jogi képviselője.

9. 2012. június 8-án a kérelmező önként megjelent a Jászfényszarui Rendőrőrsön, ahol jelentős kárt okozó csalás vádjával gyanúsítottként hallgatták ki. A gyanú szerint, egy szállítmányozási cég részmunkaidős gépjárművezetőként alkalmazta és a férfi ahelyett, hogy az árut a rendeltetési helyükre szállította volna, azokat egy ismeretlen helyen hagyta. A kérelmező részletesen beszámolt az eseményekről és az elmondottakat a mobiltelefonján található adatokkal támasztotta alá. Ügyvédje szintén előadta, hogy a kérelmező ugyan több alkalommal rövid időre külföldre utazott, de erre kizárólag a munkájából kifolyólag került sor, minthogy gépjárművezetőként dolgozik. A nyomozás elkerülése nem állt szándékában és éveken keresztül ugyanazon a lakcímen élt.

10. A kérelmezőt még aznap őrizetbe vették az ellene kiadott elfogatóparancs alapján. Panaszt tett az intézkedéssel szemben és azzal érvelt, hogy azért nem tartózkodott az állandó lakcímen, mert gépjárművezetőként dolgozott külföldön. Előadta, hogy stabil munkahellyel és állandó lakóhellyel rendelkezett, hogy az állítólagos bűncselekmény – amelynek elkövetésével gyanúsították – nem volt jelentős, hogy önként kereste fel a nyomozóhatóságot, és hogy részletesen beszámolt az eseményekről. Ezért nem volt ok azt feltételezni, hogy megszökik vagy bármely más bűncselekményt követ. Fenntartotta azt is, hogy az egyetlen ellene szóló bizonyíték az volt, hogy személyi adatait állítólag tévesen vette nyilvántartásba az a cég, amelynek gépjárművezetőként dolgozott.

A panaszt a Tatabányai Járási Ügyészség 2012. június 14-én elutasította.

A kérelmezőt ezekben és az ezeket követő eljárásokban is az általa választott ügyvéd képviselte.

11. 2012. június 8-án a Tatabányai Rendőrkapitányság beadványt nyújtott be a Tatabányai Járási Ügyészség vezetőjéhez a kérelmező előzetes letartóztatása érdekében. A beadvány szerint a kérelmező hamis személyi adatokat (név és személyazonosító igazolvány szám) adott meg akkor, amikor átvette azokat az árukat, amelyeket egy adott helyre kellett volna szállítania, és amelyek az átadást követően eltűntek.

12. A Komárom-Esztergom Megyei Ügyészség még ugyanazon a napon indítványozta a kérelmező előzetes letartóztatását. Úgy érvelt, hogy a gyanú szerint a kérelmező jelentős kárt okozó csalást követett el, mivel ő vezette az eltűnt árukat tartalmazó tehergépkocsit, és hamis adatokkal igazolta személyazonosságát, amikor a kérdéses árukat átadták részére. Továbbá, azért adtak ki ellene elfogatóparancsot, mert a lakóhelyén nem volt elérhető. További nyomozati lépésekre is szükség volt és fennállt annak a veszélye, hogy a tanúk befolyásával akadályozni fogja a bizonyítékok összegyűjtését vagy megszökik.

13. 2012. június 9-én a Tatabányai Járásbíróság az előzetes letartóztatásban lévő terheltet meghallgatta. Az ülés során a kérelmező ügyvédjét szóban tájékoztatták az ügyészségi indítvány tartalmáról. A büntetőeljárásról szóló törvény 129. § 2. bekezdés (b) és (c) pontja alapján a bíróság elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatásban tartását 2012. július 9-ig. A bíróság érvelése szerint, a kérelmező egy másik gyanúsítottal együttműködve az árukat ismeretlen helyre szállította és hamis személyi adatokat adott meg. Az elfogatóparancsra hivatkozva, a bíróság azt is megállapította, hogy volt ok azt feltételezni, hogy a kérelmező megszökik, akadályozza a nyomozást vagy további bűncselekményt követ el. Bármilyen további indoklás nélkül megállapította, hogy enyhébb kényszerintézkedések nem voltak alkalmazhatók.

14. A kérelmező fellebbezett és azzal érvelt, hogy az előzetes letartóztatásba helyezés körülményei nem teljesültek, mivel nem merült fel annak a megalapozott gyanúja, hogy a bűncselekményt ő követte el és nem állt fenn annak a veszélye sem, hogy megszökik vagy másokkal összejátszik. Megismételte, hogy önként működött együtt a rendőrséggel mind a letartóztatása, mind a bizonyítékok szolgáltatása tekintetében. Továbbá személyes körülményei, azaz az a tény, hogy édesanyja és bátyja betegek voltak, valamint rendelkezik állandó munkahellyel és lakcímmel, amely már negyven éve nem változott, szintén kizárta a szökés kockázatát. Előadta továbbá, hogy nem tájékoztatták egyetlen olyan bizonyítékról

sem, amely igazolná előzetes letartóztatását. A kérelmező alternatív megoldásként kérelmezte szabadon bocsátását és házi őrizetbe vételét, lakhelyelhagyási tilalom mellett.

15. A fellebbezés során a Tatabányai Törvényszék az elsőfokú határozatot további indoklás nélkül 2012. június 14-én helybenhagyta.

16. 2012. július 3-án, az ügyészség indítványára, a Járásbíróság a kérelmező fogva tartását 2012. szeptember 9-ig meghosszabbította. A bíróság megállapította, hogy fennáll annak a megalapozott gyanúja, hogy a kérelmező jelentős kárt okozó csalást követett el. Fennáll továbbá a szökés kockázata, mivel a kérelmezőt elfogatóparancs birtokában tartóztatták le. Végül, fennállt az összejárás kockázata, figyelembe véve a folyamatban lévő nyomozást, a további tanúmeghallgatásokat és azt a tényt, hogy a kérelmező tagadta a bűncselekmény elkövetését. A kérelmező előzetes letartóztatásának meghosszabbítására irányuló, 2012. július 2-án kelt ügyészségi indítványt az első fokú határozatot követően kézbesítették a kérelmező részére.

17. A fellebbezés során a Tatabányai Törvényszék az elsőfokú határozatot további indoklás nélkül 2012. június 20-án helybenhagyta.

18. Ezzel párhuzamosan, 2012. július 2-án a kérelmező kérelmezte előzetes letartóztatásának megszüntetését, és helyette házi őrizetbe vételét vagy lakhelyelhagyási tilalom elrendelését kérte. Megismételte, hogy büntetlen előéletű, anyagi támogatást nyújt idős szüleinek és Down-szindrómás bátyjának, akivel együtt él, van állandó munkahelye, és a lakcíme negyven éve nem változott. Előadta továbbá, hogy önként együttműködött a rendőrséggel, akiknek részletesen beszámolt az eseményekről és átadta részükre a birtokában lévő okirati bizonyítékokat. Valamint rámutatott arra, hogy a rendőrség által átvett bizonyítékok az események tekintetében az általa előadottakat támasztották alá, ezért nem volt ok azt feltételezni, hogy akadályozta volna a nyomozást.

Az ügyészség 2012. július 5-én kelt, a kényszerintézkedés fenntartására irányuló indítványát egyáltalán nem kézbesítették a kérelmező részére.

19. A Járásbíróság 2012. július 9-én elutasította a kérelmező szabadon bocsátásra vonatkozó kérelmét. Lényegében megismételte a 2012. július 3-án meghozott határozatában foglalt indokolást enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásának mérlegelése nélkül. A fellebbezés során, a Tatabányai Törvényszék 2012. augusztus 9-én részben helyt adott a kérelmező fellebbezésének, és megállapította, hogy tekintettel személyes körülményeire – édesanyja gyenge egészségi állapotára és bátyja betegségére, valamint arra, hogy az elfogatóparancs kibocsátását követően önként jelentkezett a rendőrségen –, nem áll fenn a szökés kockázata. Azonban a Törvényszék az összejárás kockázatára hivatkozva

fenntartotta az elsőfokú határozatnak a kérelmező előzetes letartóztatásának meghosszabbítására vonatkozó részét, hozzátéve, hogy nincs lehetőség enyhébb, megelőző jellegű kényszerintézkedés alkalmazására.

20. 2012. augusztus 28-án a nyomozást lezárták és az ügy iratait bemutatták a védelemnek.

21. 2012. szeptember 7-én az ügyészség a kérelmező előzetes letartóztatását megszüntette, mivel további fogva tartásának nem állt fenn további különös feltétele (például összejárás).

22. 2015. június 25-én a Tatai Járásbíróság felmentette a kérelmezőt.

B. A kérelmező előzetes fogva tartásának körülményei

23. A kérelmezőt a Székesfehérvári Börtönben tartották fogva 2012. június 9. és szeptember 7. között. Ez idő alatt egy tizennyolc ágyas, 41,09 négyzetméteres zárkában tartották fogva. 2012. július 31-én a fogvatartottak száma nyolc volt (5,1 nm/fő); 2012. június 9-én, június 26. és július 2. között, augusztus 1. és 10. között, valamint augusztus 26. és szeptember 7. között a fogvatartottak száma kilenc volt (4,5 nm/fő); 2012. június 10-11-én és július 3. és 6. között a fogvatartottak száma tíz volt (4,1 nm/fő); 2012. június 12. és 21. között, július 20. és 30. között, valamint augusztus 11. és 25. között a fogvatartottak száma tizenegy volt (3,7 nm/fő); 2012. június 22. és 25. között, valamint július 7. és 15. között a fogvatartottak száma tizenkettő volt (3,4 nm/fő); és 2012. július 15. és 20. között a fogvatartottak száma tizenhárom volt (3,1 nm/fő). A hőmérséklet a zárkában a nyár folyamán nappal 30°C-ra emelkedett és alkalmanként elérte a 35°C-ot. A zárkához külön mosdó tartozott. A kérelmező naponta csak egyetlen órára hagyhatta el a zárkát szabadtéri testmozgás céljából. A fogvatartottaknak hetente egyszer, öt-tíz percig volt alkalmuk zuhanyozni.

II. VONATKOZÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK

24. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény a következőképpen rendelkezik:

129. §

„(2) A terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha

b) szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható,

c) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén, különösen a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné a bizonyítást, ...

d) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.”

186. §

„(2) A gyanúsított, a védő és a sértett a nyomozás során is megtekintheti a szakvéleményt, az egyéb iratokat pedig akkor, ha az a nyomozás érdekeit nem sérti.”

193. §

„(1) A nyomozás elvégzése után az ügyész vagy - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a gyanúsítottnak és a védőnek az erre kijelölt helyiségben átadja a nyomozás összefűzött iratait. Lehetővé kell tenni, hogy a gyanúsított és a védő az esetleges vádemelés alapjául szolgáló összes iratot - kivéve a zártan kezelt iratokat - megismerhesse.”

196. §

„(1) Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”

210. §

„(1) A nyomozási bíró ülést tart, ha az indítvány tárgya

...

b) előzetes letartóztatás vagy házi őrizet meghosszabbítása, és az indítványban a korábbi határozathoz képest a meghosszabbítás okaként új körülményre hivatkoztak, ...”

A JOG

I. AZ EGYEZÉMÉNY 3. ÉS 13. CIKKÉNEK AZ ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

25. Az Egyezmény 3. és 13. cikke alapján a kérelmező azt sérelmezte, hogy a Székesfehérvári Börtönben történő fogva tartásának körülményei embertelenek és megalázóak voltak, és jogséremlme orvoslására nem állt rendelkezésére hatékony hazai jogorvoslat. Az Egyezmény hivatkozott rendelkezései a következőket tartalmazzák:

3. cikk

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni.”

13. cikk

„Bármelynek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje abban az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.”

A. Elfogadhatóság

26. A Kormány előadta, hogy a kérelmező 3. cikk szerinti sérelmeire rendelkezésre állt hatékony jogorvoslati lehetőség, amellyel a kérelmező nem élt. Többek között előadták, hogy a személyhez fűződő jogainak a fogva tartása alatt tapasztalt állítólagos embertelen körülmények miatti megsértéséért a kérelmező nem nyújtott be a [rég]i Polgári törvénykönyv 84.§-a szerinti nem vagyoni kártérítési igényt a hazai bíróságokhoz. A Kormány hivatkozott továbbá a börtönparancsnokhoz és az ügyészségre benyújtott panaszokat szabályozó 6/1996. (VII.12.) rendelet 6. és 7. §-ára. Ezért a 3. cikk szerinti panaszát el kell utasítani, mivel a hazai jogorvoslati lehetőségeket nem merítették ki, minthogy a 3. cikkel együtt értelmezett 13. cikk szerinti panasz nyilvánvalóan alaptalan.

27. A kérelmező e nézeteket vitatta és lényegében azzal érvelt, hogy a Kormány által ajánlott jogorvoslat nem volt hatékony, mivel egyetlen eset kivételével az ilyen jellegű panaszokat mindig elutasították. Még abban az egyetlen sikeres esetben sem volt egyértelmű, hogy a megítélt kártérítés milyen mértékben aránylott a túlsúfolt börtönben uralkodó állapotok által okozott sérelemhez. Ezért fogva tartásának embertelen fizikai körülményeire vonatkozó panaszát elfogadhatónak kell nyilvánítani, mivel nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslati lehetőség.

28. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének kérdése szorosan összefügg a kérelmező panaszának érdemi részével, azaz nem állt rendelkezésére

hatékony hazai jogorvoslati lehetőség a nem megfelelő körülmények között történő fogva tartása során tapasztalt embertelen és megalázó bánásmódot érintő panaszra tekintetében. Ezért a Bíróság szükségesnek tartja a Kormány tiltakozását a kérelmezőnek az Egyezmény 13. cikke szerinti panaszra érdemi részéhez csatolni.

29. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a kérelmezőnek az Egyezmény 3. és 13. cikke szerinti panaszai nem nyilvánvalóan alaptalanok az Egyezmény 35. cikk 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben és azok bármely más alapon sem elfogadhatatlanok. Ezért azokat elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítése és az Egyezmény 13. cikkének állítólagos megsértése

30. A Bíróság megismétli, hogy a 13. cikk olyan hazai szintű jogorvoslat biztosítását írja elő, amely lehetővé teszi az illetékes hazai hatóság számára, hogy az Egyezményen alapuló vonatkozó panasz érdemével foglalkozzon és azt is, hogy megfelelő jogorvoslatot biztosítson, ugyanakkor a Szerződő Államok rendelkeznek bizonyos fokú döntési jogkörrel a rendelkezés szerint fennálló kötelezettségüknek történő megfelelés módját tekintve. Azonban e jogorvoslatra csak az olyan sérelmek tekintetében van szükség, amelyek az Egyezmény értelmében védhetőnek tekinthetők (lásd *Iliya Stefanov v. Bulgaria*, no. 65755/01, §56, 22 May 2008).

31. A Bíróság a *Varga és mások kontra Magyarország* (14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13, és 64586/13, 2015. március 10.) ügyben ezt a Kormány által emelt, a hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésén alapuló kifogást már vizsgálta. Érveiket a Bíróság az adott kérelmezőkre vonatkozóan és más, hasonló panasszal élő jelenlegi vagy jövőbeli kérelmezők (ibid., 51-59. pont) tekintetében mérlegelte és megállapította, hogy a kérelmezők nem voltak kötelezhetők arra, hogy polgári jogorvoslatot vegyenek igénybe vagy panasszal éljenek a szóban forgó felsőbb hatóság felé. A Bíróság azt is megállapította, hogy a magyar büntetés-végrehajtási intézetek túlszűfolttsága szerkezeti természetű (ibid 63. pont).

32. Miután a kérelmezőnek a nem megfelelő fogva tartási körülményekre vonatkozó panaszát elfogadhatónak nyilvánította (lásd a fenti 29. bekezdést) és tekintettel az állítások komolyságára, a Bíróság megállapítja, hogy a „panasz védhető”. Ennek megfelelően az alperes tagállamnak kötelessége lett volna biztosítani a panasz érdemi orvoslásához szükséges hatékony jogorvoslat elérhetőségét. Figyelembe véve a jelen ügy körülményeit és a

fent hivatkozott esetjogot, a Bíróság nem lát indokot arra, hogy eltérjen a kérdésben korábban tett megállapításaitól. A Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Kormány által előterjesztett jogi eljárás nem tekinthető olyan hatékony jogorvoslatnak, amely felhasználható lett volna az állítólagos jogsértések vagy azok folytatásának megelőzésére és a kérelmező számára megfelelő és elégséges jogorvoslatot biztosított volna az Egyezmény 3. cikke szerinti sérelme tekintetében.

33. A fentiek fényében, a Bíróság elutasítja a Kormány kifogását a jogorvoslati lehetőségek kimerítésének hiányára vonatkozóan, és megállapítja, hogy az Egyezmény 3. cikkével együtt értelmezett 13. cikkét megsértve nem állt a kérelmező rendelkezésére hatékony hazai jogorvoslati lehetőség.

2. Az Egyezmény 3. cikkének állítólagos megsértése

34. A kérelmező fenntartotta, hogy embertelen és megalázó bánásmódban részesült, mert a Székesfehérvári Börtönben kis méretű, nem szellőző zárkákban tartották fogva. Továbbá naponta huszonhárom órán keresztül a zárkájában tartották és hetente csak egyszer volt lehetősége zuhanyozni.

35. A Kormány nem értett egyet.

36. Az Egyezmény 3. cikke előírja, hogy az Államnak biztosítania kell, hogy a fogvatartott személyek fogva tartására az emberi méltósággal összeegyeztethető körülmények között kerüljön sor, és az intézkedést oly módon és módszerrel kell végrehajtani, amely nem teszi ki az érintett személyt a fogvatartással természetesen együttjáró és elkerülhetetlen szenvedés mértékét meghaladó szenvedésnek és fájdalomnak (see *Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 94, ECHR 2000-XI).

37. A Bíróság megismétli, többek között, hogy a zárkákban tapasztalható rendkívüli helyhiány nagy hangsúllyal esik latba annak meghatározásakor, hogy a körülírt fogva tartási körülmények „megalázónak” minősülnek-e a 3. cikk szerinti értelemben és sérelemhez vezethetnek-e akár önmagukban, akár egyéb hiányosságokkal együtt (lásd, számos más hatóság között, *Karalevicius v. Lithuania*, no. 53254/99, §§ 39-40, 7 April 2005; *Ananyev and Others v. Russia* nos. 42525/07 and 60800/08, § 143, 10 January 2012; and *Varga and Others v. Hungary*, no. 14097/12, §§73-77, 10 March 2015). A fogva tartás körülményeinek értékelésekor figyelembe kell venni ezen körülmények együttes hatását, valamint a kérelmező által tett konkrét állításokat (lásd *Dougoz v. Greece*, no. 40907/98, § 46, ECHR 2001-11, and *Idalov v. Russia* [GC], no. 5826/03, § 94, 22 May 2012). Azt is figyelembe kell

venni, hogy az érintett személyt milyen hosszán tartják fogva az adott körülmények között (lásd, számos más hatóság között, *A her v. Estonia*, no. 64812/01, 8 November 2005).

38. A Bíróság korábban már megállapította többek között, hogy az egyébként nem megfelelő körülmények között eltöltött időtartam rövidsége egy olyan tényező, amely miatt a megtámadott körülményekről megállapították, hogy nem éri el az embertelen vagy megalázó bánásmódként történő jellemzéshez szükséges súlyossági határt (lásd *Fetisov and Others v. Russia*, nos. 43710/07, 6023/08, 11248/08, 27668/08, 31242/08 and 52133/08, § 138, 17 January 2012; *Dmitriy Rozhin v. Russia*, no. 4265/06, § 53, 23 October 2012; *Kurkowski v. Poland*, no. 36228/06, § 67, 9 April 2013; *Sergey Chebotarev v. Russia*, no. 61510/09, § 45, 7 May 2014; and *Anatoliy Kuzmin v. Russia*, no. 28917/05, § 44, 25 June 2015).

39. A Bíróság megjegyzi, hogy jelen ügyben a kérelmező naponta egy órát tölthetett szabadtéri testmozgással, de egyébként a zárkáját nem hagyhatta el. A zárkában nem volt megfelelő szellőzés sem.

40. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy a kérelmezőt egy 41,09 négyzetméteres, tizenhármas főre tervezett zárkában tartották fogva, és a kérelmező fogva tartásának bizonyos időszakában csupán három négyzetméteres terület jutott egy fogvatartottra. Figyelembe véve továbbá azt is, hogy a zárkában szaniterek, bútorok és szerelvények is voltak, ez tovább csökkentette a fogvatartottak számára rendelkezésre álló személyes tér méretét.

41. A fogva tartás körülményeinek értékelése szempontjából releváns tényezők közül, különös figyelmet érdemel a szabadtéri testmozgás lehetősége és időtartama, valamint igénybevétele feltételei. A Bíróság megállapította a 3. cikk megsértését, mivel a szabadtéri testmozgás hiánya vagy rövidsége olyan tényező, amely az ideje fennmaradó részében a zárkájába zárt kérelmező helyzetét tovább nehezítette (lásd *Ananyev and Others v. Russia*, nos. 42525/07 and 60800/08, §§ 149-151, 10 January 2012, és az abban hivatkozott esetjog).

42. Annak fényében, hogy csaknem három hónapos fogva tartása alatt a kérelmezőnek nem állt rendelkezésére személyes mozgástér, azzal együtt, hogy a szabadtéri tevékenységekhez nem volt megfelelő hozzáférése, a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező 2012. július 3-tól 2012. szeptember 7-ig tartó fogva tartásának körülményei a Székesfehérvári Börtönben megalázó bánásmódnak minősülnek. Ebből következően az Egyezmény 3. cikkét e tekintetben megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 1. BEKEZDÉS (c) PONTJÁNAK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

43. Az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdés (c) pontja alapján, a kérelmező sérelmezte, hogy letartóztatása jogellenes volt, mivel vele szemben nem állt fenn megalapozott gyanú.

Az Egyezmény 5. cikk 1 bekezdés (c) pontja az alábbiakat mondja ki:

„1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján

...

(c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben.”

A. Elfogadhatóság

44. A Bíróság megjegyzi, hogy ez a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben és az semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A felek beadványai

45. A kérelmező úgy érvelt, hogy letartóztatása és fogva tartása nem a bűncselekmény elkövetésének „megalapozott gyanúja” alapján történt. Beadványa szerint, az elfogatóparancs kiadását megelőzően a nyomozó hatóságok nem tartottak házkutatást és nem végeztek semmilyen egyéb háttérellenőrzést adatgyűjtés céljából. Továbbá a tényállás – különösen azok a körülmények, amelyek között az állítólagosan eltulajdonított áruk a birtokába jutottak – nem támasztotta alá azt, hogy vele szemben „alapos gyanú” áll fenn.

46. A Kormány arra hivatkozott, hogy a kérelmező szabadságától való megfosztása összeegyeztethető az Egyezménnyel mivel fennállt annak az alapos gyanúja, hogy a jelentős kárt okozó csalást ő követte el. A kérelmező őrizetbe vételét és előzetes letartóztatását elrendelő hatóságok megállapították, hogy a kérelmezővel szemben „megalapozott gyanú” áll fenn, amelyet a nyomozás során fellelt konkrét információk is alátámasztottak, így különösen

az, hogy az átadást követően eltűnt áruk átadásakor a kérelmező hamis személyazonosságot használt.

2. A Bíróság értékelése

47. A Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdése elsődlegesen azt írja elő, hogy az őrizetbe vételnek „törvényesnek” kell lennie, ami magában foglalja a törvény által előírt eljárásnak való megfelelést. Az Egyezmény lényegében itt visszautal a nemzeti jogszabályokra és kimondja az azokban foglalt érdemi és eljárási szabályoknak való megfelelés kötelezettségét, ugyanakkor előírja, hogy a szabadságtól való megfosztásnak összhangban kell lennie az 5. cikk céljával, azaz meg kell védenie az egyéneket az önkényességtől (lásd *Medvedyev and Others v. France* [GC], no. 3394/03, § 79, ECHR 2010).

48. Megismétli továbbá, hogy az 5. cikk 1. bekezdés (c) pontja alapján csak a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanújával az illetékes igazságügyi hatóság elé történő előállítás céljából lehet valakit büntetőeljárás során őrizetbe venni. A bűncselekmény elkövetésének „alapos gyanúja” olyan tények és információk meglétét feltételezi, amelyek egy objektív megfigyelőt meggyőznének arról, hogy az érintett személy elkövethette az adott bűncselekményt (lásd *Wloch v. Poland*, no. 27785/95, § 108, ECHR 2000-XI). Így a gyanút alátámasztó tényeknek nem szükséges ugyanolyan szintűek lenniük, mint az ítélet vagy akár a büntetőeljárás következő szakaszában a vádemelés indoklásához szükséges tényeknek (lásd *Murray v. the United Kingdom*, 28 October 1994, § 55, Series A no. 300-A).

49. A jelen ügy körülményeit tekintve a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezőt jelentős kárt okozó csalás gyanújával 2012. június 8-án vették őrizetbe, és a rendőrség elfogatóparancs alapján járt el. A terheltet a Tatabányai Járásbíróság határozata alapján 2012. június 9-én előzetes letartóztatásba helyezték. Mindkét intézkedés a nyomozó hatóságok által összegyűjtött információkon alapult, amelyek szerint a kérelmező a szóban forgó áruk átvételekor hamis személyi adatokat – nevet és személyazonosító igazolvány számot – használt, és a kérelmezőnek történt átadást követően az áruk eltűntek.

50. A Bíróság nem talált ésszerűtlenséget vagy önkényességet abban, hogy a nyomozásnak ebben a szakaszában a hazai hatóságok csalással gyanúsították a kérelmezőt. Ezért megállapítja, hogy a hazai hatóságok nem mulasztották el az alapvető tények tényleges feltárását és a bűncselekmény létezésének ésszerű feltételezése konkrét tényeken alapult (lásd *Erdagoz v. Turkey*, 22 October 1997, § 51, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-VI).

51. Ezért a Bíróság meg van győződve arról, hogy a kérelmező őrizetbe vétele törvényes volt és a kérelmezőt – az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdés (c) pontja szerinti értelemben – bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt tartották fogva.

52. Ebből következik, hogy a kérelmező 2012. június 8-i és 9-i letartóztatása és őrizetbe vétele tekintetében nem sértették meg az 5. cikk 1. bekezdés (c) pontját.

C. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 3. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

53. A kérelmező az Egyezmény 5. cikke 3. bekezdésének megsértésére hivatkozott, mivel a hatóságok semmilyen releváns okkal nem indokolták előzetes letartóztatását. Előzetes letartóztatásának meghosszabbítása során a hazai hatóságok elmulasztották, többek között, megvizsgálni személyes körülményeit. Az Egyezmény 5. cikk 3. bekezdése az alábbiakat mondja ki, amennyiben az releváns:

„E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személy[nek]... joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték...”

A. Elfogadhatóság

54. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikk 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért azt elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

1. A Felek beadványai

55. A kérelmező arra hivatkozott, hogy előzetes letartóztatása nem releváns és elégséges okokon alapult. Hangsúlyozta, hogy amikor a kérdéses időszakban fogva tartását elrendelték és meghosszabbították, a hazai bíróságok nem hivatkoztak egyetlen kényszerítő okra sem, amely indokolná szabadságától való megfosztását.

56. Először is, nem volt megfelelő és érdemi bizonyítékkal alátámasztott megalapozott gyanú arra vonatkozóan, hogy ő követte el a bűncselekményt. Továbbá, a hazai hatóságok

egyszerűen megismételték őrizetbe vételének okait anélkül, hogy elvégezték volna az ügy ténybeli körülményeinek szükséges értékelését.

57. A kérelmező úgy érvelt továbbá, hogy a hazai bíróságok nem mérlegelték ténylegesen annak a lehetőségét, hogy előzetes letartóztatását enyhébb megelőző kényszerintézkedésre cseréljék. Végül, a kérelmező rámutatott, hogy még ha elfogadható is lenne az összejárás kockázata, ez a kockázat a nyomozás lezárásával, 2012. augusztus 28-án minden bizonnyal megszűnt. Őt mégis csak 2012. szeptember 7-én helyezték szabadlábra.

58. A Kormány úgy érvelt, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása teljes mértékben megfelelt a vonatkozó hazai jogszabályi előírásoknak és arra releváns és elégséges indokok alapján került sor. Többek között, az előzetes letartóztatás csak az abszolút szükséges ideig, 2012. június 9-től 2012. szeptember 7-ig tartott. Továbbá, a hazai hatóságok minden alkalommal megvizsgálták a kérelmező fogva tartásának szükségességét, valamint az ügy egyedi körülményeit és a kérelmező személyes körülményeit.

59. A Kormány véleménye szerint a kérelmező előzetes letartóztatásának időtartama alatt kétségtelen volt, hogy fennáll a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja. Továbbá a nyomozás során a hazai hatóságok okkal tartottak a kérelmező esetleges szökésétől, de amint ennek kockázata elmúlt, ezt az indokot a továbbiakban már nem használták fogva tartása meghosszabbításához. A hazai hatóságok úgy ítélték meg, hogy a bűncselekmény egyedi természete, az a tény, hogy a kérelmező tagadja a bűncselekmény elkövetését és a nyomozás szükségletei arra engedtek következtetni, hogy a kérelmező akadályozhatja a bizonyítékok begyűjtését. A hazai bíróságok megvizsgálták enyhébb megelőző kényszerintézkedések alkalmazásának a lehetőségét, de azokat az ügy körülményeit figyelembe véve elégtelennek ítélték.

2. A Bíróság értékelése

60. A Bíróság megismétli, hogy az 5. cikk 3. bekezdésének második fele szerint a bűncselekmény elkövetésével vádolt személyt minden esetben szabadlábra kell helyezni folyamatban lévő tárgyalás esetén, ha az állam a folyamatos fogva tartását nem tudja „megfelelő és elégséges” okkal igazolni (lásd *Yagci and Sargin v. Turkey*, 8 June 1995, § 52, Series A no. 319-A). Az a kérdés, hogy a fogva tartás időtartama indokolt volt-e, elvontan nem ítéltető meg. Azt, hogy a vádlott fogva tartása indokolt-e, minden esetben az ügy tényállására, annak jellemzőire tekintettel kell megítélni. Tartós fogva tartás csak akkor indokolható egy adott ügyben, ha konkrét jelei vannak annak, hogy a fogva tartás a

közérdekből eredő valós szükségleteket szolgálja, amelyek az ártatlanság véelme ellenére súlyosabban esnek latba, mint az egyén szabadságának tiszteletben tartását kimondó, az Egyezmény 5. cikkében lefektetett szabály (lásd *Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 110, ECHR 2000-XI, and *Zimin v. Russia*, no. 48613/06, § 30, 6 February 2014).

61. A tartós fogva tartás törvényességének sine qua non feltétele, hogy alapos gyanú álljon fenn arra vonatkozóan, hogy az őrizetbe vett személy bűncselekményt követett el (lásd *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, § 153, ECHR 2000-IV). Bizonyos idő eltelte után azonban ez az ok önmagában már nem elég. Ilyen esetekben a Bíróságnak azt kell megállapítania, hogy a bíróságok által megnevezett egyéb okok alapján továbbra is indokolt-e a személyi szabadság megvonása. Ha ezek az indokok „megfelelőek” és „elégsek”, akkor a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy a nemzeti hatóságok „különleges gondossággal” folytatták-e le az eljárást (ibid., §§ 152-153). A fogva tartás időtartamát – legyen az bármilyen rövid – a hatóságoknak meggyőző módon kell indokolniuk (lásd *Idalov v. Russia* [GC], no. 5826/03, § 140, 22 May 2012). Amikor valaki szabadlábra helyezéséről vagy fogva tartásáról döntenek, a hatóságoknak figyelembe kell venniük az egyéb lehetséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az illető a tárgyaláson megjelenjen (lásd *Jablonski Poland*, no. 33492/96, § 83, 21 December 2000).

62. A jelen ügy tényeit tekintve, a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező fogva tartását 2012. június 9-én rendelték el és az az ügyészség 2012. szeptember 7-én kelt határozatával szűnt meg. Az illetékes igazságügyi hatóságok azzal indokolták a fogva tartást, hogy folyamatosan fennállt annak a gyanúja, hogy a kérelmező csalást követett el (lásd a fenti 13. és 16. bekezdést) és fennáll a szökés és az összejárás kockázata.

63. A Bíróság elfogadja, hogy a kérelmezővel szemben a csalás gyanúja folyamatosan fennállhatott az előzetes fogva tartása idején. Ugyanakkor a Bíróság nem fogadja el, hogy az „releváns” és „elégsek” okot szolgáltatott arra, hogy a teljes vonatkozó időszakban őrizetben tartsák.

64. A szökés kockázatának tekintetében az igazságügyi hatóságok arra hivatkoztak, hogy a kérelmezőt elfogatóparancs alapján tartóztatták le (lásd a fenti 13. és 16. bekezdést). Ugyanakkor egyetlen olyan tényezőre sem mutattak rá, amely igazolta volna, hogy a kockázatok ténylegesen léteztek. Azt sem állapították meg, hogy a kérelmező – aki büntetlen előéletű, már negyven éve ugyanazon a lakcímen él és támogatja a családtagjait – veszélyt jelentett. Nem vették figyelembe azt a tény, hogy a kérelmezőt gépjárművezetőként alkalmazták, ami igazolja távollétét Magyarországtól, és azt hogy önként jelentkezett a rendőrsőn, amint értesült a letartóztatására kiadott parancsról. A 2012. augusztus 9-i

törvényszéki határozat (lásd a fenti 19. bekezdést) már nem hivatkozott a szökés kockázatára annak alapján, hogy a kérelmező önként jelentkezett a rendőrségen, valamint a testvére betegsége és az édesanyja idős kora miatt. Ezek olyan körülmények, amelyek a bíróságok előtt már akkor ismertek voltak, amikor korábbi döntéseiket kiadták. Ugyanakkor nem vették figyelembe ezeket a kérelmező konkrét szabadlábra helyezési kérelmeit alátámasztó tényeket.

65. A szövetkezés kockázata tekintetében a 2012. június 9-i és július 3-i határozatokban a nyomozási bírók megállapították, hogy számos tanú kihallgatására van szükség és valószínűsíthető, hogy a kérelmező megvesztegetné őket. A 2012. augusztus 9-i törvényszéki határozat pusztán a szövetkezés kockázatára hivatkozott annak megállapításakor, hogy a kérelmező folyamatos fogva tartása szükséges, figyelembe véve az ügyben a gyanúsítottak számát és a bűncselekmény természetét.

66. Továbbá, a hazai bíróságok, noha röviden megemlítették, hogy egyéb, enyhébb kényszerintézkedések nem érhetők el, elmulasztották azok alkalmazhatóságának alapos vizsgálatát azonnali elutasításukkal (lásd a fenti 13. és 19. bekezdést) vagy a kérelmező azok alkalmazására irányuló kérelmének figyelmen kívül hagyásával (lásd a fenti 19. bekezdést).

67. A fentiek alapján a Bíróság megállapítja, hogy a hazai hatóságok nem állapították meg és nem igazolták meggyőző módon azoknak a tényeknek a meglétét, amelyek alátámasztják a fogva tartás konkrét okaira vonatkozó következtetéseiket. Mivel a hatóságok által hivatkozott okok a fent részletezett okok miatt nem voltak „elégsek”, és mivel a hatóságok nyilvánvalóan nem mérlegelték a kérelmező bíróságon való megjelenését biztosító alternatív, kevésbé szigorú intézkedések alkalmazását (lásd *Aleksandr Dmitriyev v. Russia*, no. 12993/05, §§ 53 to 59, 7 May 2015, és a fent hivatkozott *Jablomki*, § 83), nem szükséges annak vizsgálata, hogy a hatóságok az eljárás során „különleges gondossággal” jártak-e el (lásd a fenti 60. bekezdést).

68. A fenti megfontolásokra tekintettel, a Bíróság úgy találja, hogy a hatóságok nem igazolták a kérelmező személyi szabadságtól való megfosztottságának fenntartását. Ezzel megsértették az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését.

IV. AZ EGYEZÉMÉNY 5. CIKKE 4. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

69. A kérelmező a fogva tartásával összefüggő eljárásban számos hiányosságot sérelmezett, így az őrizetbe vételét elrendelő 2012. június 9-i, és a július 3-i és 9-i végzéseket. Ezzel összefüggésben az 5. cikk 4. bekezdésére hivatkozott, amely a következőket írja elő:

„Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.”

A. Elfogadhatóság

70. A Kormány azzal érvelt, hogy a kérelmező nem merítette ki a vonatkozó hazai jogorvoslati lehetőségeket. Nem nyújtott be az ügyészség által meghozott intézkedésekkel szemben olyan panaszt a büntetőeljárásról szóló törvény 196. § 1. bekezdése szerint, amely az állítólagos ügyészségi mulasztás kifogásolásának alapjául szolgálhatott volna.

71. A kérelmező nem értett egyet. Előadta, hogy az ügyész döntéseinek késedelmes kézbesítése, illetve a kézbesítés hiánya miatti panasz nem orvosolhatta volna azt a tényt, hogy a bíróság anélkül hozott határozatot, hogy ő megismerhette volna azoknak az iratoknak a tartalmát és a határozatot alátámasztó bizonyítékot. Továbbá a panaszának nem lett volna az előzetes letartóztatását elrendelő határozatokra nézve halasztó hatálya.

72. A Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 35. cikk 1. bekezdése a kérelmezőket arra kötelezi, hogy a jogaikat ért állítólagos sérelmek orvoslása érdekében először a hazai jogrendszerükben általánosan elérhető és megfelelő jogorvoslati lehetőségekhez folyamodjanak. E jogorvoslatok meglétének mind a gyakorlatban, mind elméletileg bizonyosnak kell lenniük, ennek hiányában ugyanis nem felelnek meg az elérhetőségre és hatékonyságra vonatkozó követelménynek. Ugyanakkor a 35. cikk 1. bekezdése nem írja elő, hogy nem megfelelő vagy nem hatékony jogorvoslatot is igénybe kell venni (lásd *Aksoy v. Turkey*, 18 December 1996, §§ 51-52, *Reports* 1996-VI).

73. A Bíróság megjegyzi, hogy a 196. § 1. bekezdése alapján, akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Az ilyen panaszt kezelheti az intézkedésért vagy a mulasztásért felelős hatóság az értesítést követő három napon belül vagy egy magasabb fokú hatóság az értesítést követő tizenöt napon belül. Ugyanakkor a Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy az adott körülmények között ez az eljárás olyan hatékony jogorvoslatnak minősül, amely alkalmazásának hiánya az Egyezmény 35. cikk 1. bekezdésébe ütközik.

74. A Bíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyben a kérelmező panasza az ügyészi indítványok késedelmes kézbesítését vagy a kézbesítés hiányát érinti, egy olyan mulasztást, amelyről csak azt követően értesült, hogy az előzetes letartóztatását elrendelő döntéseket meghozták. A Bíróság számára nem világos, hogyan orvosolhatta volna egy, a bírósági határozatokat követően benyújtott, az ügyészi mulasztást sérelmező panasz a kérelmező azon sérelmét, hogy nem ismerhette meg az indítvány tartalmát. A Kormány nem igazolta azt sem, hogy egy ilyen panasz lehetővé tehetné volna a kérelmező számára, hogy időben megkapja az ügyészi indítványokat. Ez a Kormány által javasolt jogorvoslat a Bíróság szerint nem tekinthető „elérhetőnek és megfelelőnek”. Ebből következik, hogy a kérelem nem utasítható el a hazai jogorvoslati lehetőségek ki nem merítése miatt.

75. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

I. A Felek érvelése

76. A kérelmező fenntartotta a panaszát, miszerint ügyében az őrizetbe vételi eljárás nem felelt meg a minimális eljárási követelményeknek. Még pontosabban az őrizetbe vételét elrendelő első végzés esetében sem ő, sem ügyvédje nem kapta meg az ügyésznek a kérelmező előzetes őrizetbe vételre irányuló első indítványát a 2012. június 9-i bírósági ülést megelőzően. A 2012. július 3-i bírósági döntést illetően, a kérelmező előadta, hogy a kényszerintézkedés meghosszabbítására irányuló ügyészi indítványt csak a bírósági határozat elfogadását követően kapta kézhez. Fenntartotta azt is, hogy egyáltalán nem kézbesítették részére azt a 2012. július 2-án kelt indítványt, amelyben az ügyész a szabadon bocsátására irányuló kérelmének elutasítását kérte. Így, nem volt lehetősége megismerni azoknak az indítványoknak a tartalmát és nem tudott lényeges érvet felmutatni a bíróság előtt. A büntető eljárás irataihoz való hozzáférés és az ügyészi indítványok előzetes kézbesítésének hiánya olyan helyzetet eredményezett, amelyben a védelem előtt teljesen ismeretlen volt a vád érvelése.

77. A Kormány előadta, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény 193. § 1. bekezdése és a 186. § 2. bekezdése alapján a nyomozati szakaszban a gyanúsított dokumentumokhoz való hozzáférési joga korlátozott, és kizárólag azon iratok vizsgálatára van lehetőség, amelyek közlése nem ellentétes a nyomozás érdekeivel. Továbbá, a nyomozati fájlban található, a

fogva tartás törvényességének hatékony megtámadásához elengedhetetlen dokumentumokon kívül nem kellett volna a gyanúsítottal vagy képviselőjével közölni egyéb iratot. A Kormány szerint a jelen ügyben az ügyész indítványa a kérelmező saját vallomásán alapult, így a kérelmezőnek elegendő információ állt rendelkezésére az ügyész kérelmének megtámadásához és nem lett volna mindenképpen szüksége a teljes nyomozati anyaghoz való hozzáférésre.

78. A Kormány azzal is érvelt, hogy a kérelmező és védője részére a 2012. június 8-i ügyészi indítványt a 2012. június 9-i ülésen kézbesítették, így volt lehetőségük álláspontjuk kifejtésére. Továbbá a kérelmező előzetes letartóztatásának meghosszabbítására 2012. július 3-án ülés tartása nélkül került sor, mivel az ügyészség nem vetett fel új körülményeket. Ezért, jóllehet az ügyészi indítványt csak a határozathozatalt követően kézbesítették a kérelmező részére, annak tartalmát ismernie kellett, mert az nem tartalmazott a korábbihoz képest új információt.

II. A Bíróság értékelése

79. A Bíróság megjegyzi, hogy a letartóztatott vagy őrizetben lévő személyeknek joguk van annak felülvizsgáltatására, hogy az Egyezmény értelmében a szabadságtól való megfosztásuk „törvényességéhez” szükséges eljárási és anyagi követelmények teljesülnek-e. A fogva tartás ellen benyújtott fellebbezést elbíráló bíróságnak biztosítania kell a bírósági eljárási garanciákat. Az eljárásnak kontradiktóriusnak kell lennie, és minden esetben biztosítania kell a felek, az ügyész és a fogvatartott személy között a „fegyverek egyenlőségét”. A fegyverek egyenlősége nem érvényesül, ha a védőtől megtagadják a nyomozás irataihoz való hozzáférést, feltéve hogy az a hozzáférés alapvetően szükséges az ügyfél fogva tartása jogszerűségének hatékony megtámadásához (lásd *Garcia Alva v. Germany*, no. 23541/94, § 39, 13 February 2001). Ezek a követelmények az Egyezmény 6. cikkében lefektetett kontradiktórius tárgyaláshoz való jogból erednek, ami egy büntetőügyben azt jelenti, hogy a vádnak és a védelemnek is meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a benyújtott megállapításokat és a másik fél által előterjesztett bizonyítékokat megismerje és észrevételezze. A Bíróság joggyakorlata alapján a 6. cikk szövegéből – és különösen a „büntetőjogi vád” fogalomhoz rendelendő önálló jelentésből – az következik, hogy ez a rendelkezés vonatkozik a tárgyalást megelőző eljárásokra is (lásd *Imbrioscia v. Switzerland*, 24 November 1993, § 36, Series A no. 275). Ezért figyelembe véve a szabadságtól való megfosztásnak az érintett alapvető jogaira gyakorolt drasztikus hatását nyilvánvaló, hogy az

Egyezmény 5. cikke 4. bekezdése szerint lefolytatott eljárásoknak az elveknek meg kell felelniük – a folyamatban lévő nyomozás körülményei között a lehető legnagyobb mértékig – a tisztességes tárgyalásra vonatkozó alapkövetelményeknek, mint például a kontradiktórius eljáráshoz való jog. Amíg a nemzeti jog különböző módokon meg tud felelni ennek a követelménynek, bármilyen módszert válasszanak is, annak biztosítania kell azt, hogy a másik fél megismerhesse és észrevételezhesse a benyújtott megállapításokat (lásd *Lietzow v. Germany*, no. 24479/94, § 44, ECHR 2001-1).

80. A jelen ügyben a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező 2012. július 2-án kérelmezte szabadlábra helyezését. Továbbá 2012. június 10-én és július 3-án fellebbezett az előzetes letartóztatását, valamint annak meghosszabbítását elrendelő bírósági határozatok ellen. A kérelmezőnek a Kormány által nem cáfolt állítása szerint a védelem az eljárások során egyszer sem kapta meg időben az ügyészségi indítványokat. Az első, az őrizet során megtartott ülés alkalmával, amelyre a Tatabányai Járásbíróságon került sor 2012. június 9-én, az ügyészi indítványt csak az ülés során bocsátották rendelkezésre (lásd a fenti 13. bekezdést). Később, amikor a kényszerintézkedés meghosszabbításáról vagy a szabadlábra helyezés iránti kérelemről a bíróság ülés tartása nélkül döntött, a védelem vagy nem kapta meg az ügyészi indítványokat az ülést megelőzően vagy egyáltalán nem kapta meg azokat (lásd a fenti 16. és 18. bekezdést). Továbbá a jelen ügyben azt nem vitatták, hogy sem a kérelmező, sem képviselője nem fért hozzá azokhoz a bűnügyi iratokhoz és anyagokhoz, amelyeket az ügyész a kérelmező őrizetben tartását érintő kérdéseket és a folyamatos fogságban tartásának jogszerűségét eldönteni hivatott bírósághoz benyújtott.

81. A kérelmező azon panasza tekintetében, hogy nem fért hozzá az ügyész által 2012. június 9-én benyújtott iratokhoz, a Bíróság elfogadja, hogy az őrizetbe vétel során az első bírósági ülésen az ügy iratainak megvizsgálására és az érvek előkészítésére rendelkezésre álló időt minimálisra csökkenthetik annak érdekében, hogy a bíróság „rövid határidőn belül” tudjon döntést hozni, ahogyan azt az 5. cikk előírja (lásd *Khodorkovskiy v. Russia*, no. 5829/04, § 221, 31 May 2011). A Bíróság továbbá tudomásul veszi a Kormány érvét, miszerint a bűnügyi nyomozás hatékony lefolytatására vonatkozó előírás azt is jelentheti hogy az addig összegyűjtött információ egy részét titokban kell tartani (lásd a fenti 77. bekezdést).

Ugyanakkor e legitim célok elérése nem járhat a védelem jogainak alapvető korlátozásával (lásd *Galambos v. Hungary*, no. 13312/12, § 33, 21 July 2015). Továbbá, amennyiben nem lehetséges az ügy iratainak teljes közzétevése, az 5. cikk 4. bekezdése előírja, hogy az ez által okozott nehézségeket úgy kell ellensúlyozni, hogy az egyénnek legyen lehetősége

hatékonyan reagálni az ellene felhozott állításokra (lásd *Piechowicz v. Poland*, no. 20071/07, § 203, 17 April 2012).

82. Az előzetes letartóztatást elrendelő későbbi végzéseket illetően a Bíróság megjegyzi a Kormány azon érvét, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény 210. § 1. bekezdés (b) pontja szerint, ha a kényszerintézkedés iránti ügyészségi indítvány nem hivatkozik új körülményekre, akkor a járásbíróság ülés tartása nélkül dönthet. Mivel az eljárást írásban folytatták le, a kérelmezőnek tudnia kellett volna arról, hogy az ügyészség nem hozott új érveket és így tisztában lehetett volna azzal, hogy az ügyészi indítvány tartalma nem tért el a korábbi indítványban foglaltaktól.

83. Igaz az – amint arra a Kormány is rámutatott –, hogy a 2012. június 8-ig ügyészi indítvány, amelyet a 2012. június 9-én megtartott ülésen mutattak be, közölt néhány részletet a kérelmezővel szemben fennálló gyanút alátámasztó tényekről és előzetes fogva tartására vonatkozóan konkrét okokat is tartalmazott. Ugyanakkor, ahogyan azt a Bíróság korábban megállapította, nehéz egy ügyvédnek úgy védenie ügyfele érdekeit, ha csak halvány elképzelése van arról, mi lehet azokban az anyagokban, amelyekre az ügyész támaszkodik, és amelyeket a bírósághoz benyújtottak (lásd *Khodorkovskiy*, cited above, § 228). A Bíróság álláspontja szerint egy gyanúsított nem igazán tudja megfelelő módon megkérdőjelezni az ügyészség által benyújtott tényszerű beszámoló megbízhatóságát, ha nem ismeri az annak alapjául szolgáló bizonyítékokat.

Ehhez az szükséges, hogy a gyanúsított megfelelő lehetőséget kapjon arra, hogy megismerje az állításokat és az azokat alátámasztó egyéb bizonyítékokat, mint például a folyamatban lévő nyomozás eredményeit (lásd *Lietzow*, cited above, §46).

84. A fentiek fényében a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmezőnek és ügyvédjének nem volt lehetősége a kényszerintézkedés meghosszabbítását és a szabadlábra helyezésre irányuló kérelem elutasítását érintő ügyészi indítvány tartalmának megismerésére a bírósági döntéshozatal előtt. Megjegyzi továbbá, hogy 2012. augusztus 28-ig sem a kérelmezőnek, sem ügyvédjének nem biztosítottak hozzáférést a bűnügy irataihoz és azokhoz a bizonyítékokhoz, amelyek alapján az előzetes letartóztatásának és szabadlábra helyezési kérelmének jogszerűségét vizsgálták. Következésképpen, mivel a védelem nem tudott érdemi információkon alapuló, hathatós védekezést előterjeszteni a bíróság előtt, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kérelmező nem tudta hatékonyan gyakorolni a védelemmel kapcsolatos jogait az őrizetben tartására és az előzetes letartóztatás jogszerűségének felülvizsgálatára vonatkozó eljárások során.

85. Következésképpen megállapítható, hogy az Egyezmény 5. cikk 4. bekezdését megsértették, mivel nem tartották be a „fegyverek egyenlősége” alapelvet.

V. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

86. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

87. A kérelmező összesen 10.000 euró (EUR) nem vagyoni kártérítést követelt.

88. A Kormány vitatta az igényt.

89. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kérelmező a megállapított jogsértések miatt nem vagyoni kárt szenvedett, és méltányossági alapon 6.500 EUR-t, és az ezen összeget terhelő adók összegét ítéli meg a jogcím alatt.

B. Költségek és kiadások

90. A kérelmező további 3.150 EUR-t követelt a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére. Ez az összeg megfelel az ügyvédje által számlázandó, általános forgalmi adót nem tartalmazó 150 EUR óradíjért végzett 21 órányi jogi munka díjának.

91. A Kormány vitatta az igényt.

92. A Bíróság joggyakorlata alapján a kérelmező a költségek és kiadások megtérítésére annyiban jogosult, amennyiben azok ténylegesen és szükségszerűen felmerültek és összecszerúságukban ésszerűek. Jelen esetben a Bíróságnál lévő iratok és a fenti feltételek alapján a Bíróság indokoltnak tartja a kérelmező részére 2.100 EUR összeg megítélését a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások fedezésére.

C. Késedelmi kamat

93. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG

1. a Kormány tiltakozását a kérelmező 3. cikk szerinti panasza tekintetében a hazai jogorvoslati lehetőségek állítólagos kimerítésének hiányára vonatkozóan a kérelmező 13. cikk szerinti panaszának érdemi részéhez *kapcsolja és elutasítja*;
2. *Egyhangúlag* elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmet;
3. *Megállapítja* öt szavazattal kettő ellenében, hogy az Egyezmény 3. cikkét megsértették;
4. *Egyhangúlag megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdését nem sértették meg;
5. *Egyhangúlag megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikk 3. bekezdését megsértették;
6. *Egyhangúlag megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikk 4. bekezdését megsértették;
7. *Egyhangúlag megállapítja*, hogy az Egyezmény 3. cikkével együtt értelmezett 13. cikkét megsértették;
8. *Megállapítja* hat szavazattal egy ellenében,
  - a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára az alperes Állam nemzeti valutájában a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával meg kell fizetnie:
    - (i) nem vagyoni kár tekintetében 6.500 (hatezer-ötszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
    - (ii) a kérelmező számára költségek és kiadások tekintetében 2.100 (kétezer-száz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
  - b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összegek után;
9. *Egyhangúlag elutasítja* a kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényét.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2016. július 5-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77.§ 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Marialena Tsirli
a Szekció hivatalvezetője

Paulo Pinto de Albuquerque
elnök

BANDUR kontra MAGYARORSZÁG – ÍTÉLET

Az Egyezmény 45. cikke 2. bekezdésének és a Bíróság Eljárási Szabályzata 74. § 2. bekezdésének megfelelően, az ítélethez Kuris és Kucsko-Stadlmayer bírák csatolták részben eltérő közös véleményüket.

P.P.A.

M.T.

BANDUR kontra MAGYARORSZÁG ÍTÉLET – ELTÉRŐ VÉLEMÉNY

**KURIS ÉS KUCSKO-STADLMAYER BÍRÁK
RÉSZBEN ELTÉRŐ KÖZÖS VÉLEMÉNYE**

1. Véleményünk szerint a Bíróság kiegyensúlyozottabb megközelítést is alkalmazhatott volna és megállapíthatta volna, hogy az Egyezmény 3. cikkét nem sértették meg.

2. Belátható, hogy „a szabadtéri testmozgás időtartama és lehetősége, valamint [a kérelmező általi] igénybevételének feltételei” (41. bekezdés) vitatható. A többség arra is rámutatott, hogy „a Bíróság megállapította a 3. cikk megsértését, mivel a szabadtéri testmozgás hiánya vagy rövideje olyan tényező, amely az ideje fennmaradó részében a zárkájába zárt kérelmező helyzetét tovább nehezítette” (ibid.). Majd levonják a következő következtetést: „annak fényében, hogy csaknem három hónapos fogva tartása alatt a kérelmezőnek *nem állt rendelkezésére személyes mozgástér*, azzal együtt, hogy a szabadtéri tevékenységekhez nem volt megfelelő hozzáférése, a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmező 2012. július 3-tól 2012. szeptember 7-ig tartó fogva tartásának körülményei a Székesfehérvári Börtönben megalázó bánásmódnak minősülnek” (42. bekezdés, saját kiemelés).

3. Az ítéletben *a mozgástér hiányát nem jelezték*. A 23. bekezdésben felsorolják a kérelmező zárkabeli mozgásterét érintő tényeket, megemlítik, hogy a kérelmező 3,1–5,1 nm személyes térrel rendelkezett, néhány időszakban pedig több mint 4 nm vagy akár 5nm személyes tér is rendelkezésre állt. Ez egyértelműen a Bíróság joggyakorlatában elfogadott *határok között* van.

4. Az *Ananyev and Others v. Russia* (nos. 42525/07 and 60800/08, § 145, 10 January 2012) ügyben a Bíróság megállapította: „minthogy többágas elhelyezés esetén a kívánatos sztenderd méret továbbra is négy négyzetméter, a Bíróság megállapította, hogy abban az esetben, ha a kérelmezők rendelkezésre álló alapterület kevesebb mint három négyzetméter, akkor a túlszűfolttságot súlyosnak kell tekinteni, ami már önmagában is a 3. cikk megsértésének minősül”. Ezt megerősítették a *Canali v. France* (no. 40119/09, § 49, 25 April 2013) ügyben is: „... jelen ügyben a személyes élettér önmagában nem igazolja az Egyezmény 3. cikkének megsértését...” (a jogsértést csak olyan esetben állapították meg, ahol a kérelmezőkre egyenként kevesebb mint 3nm jutott) és több egyéb ítélet is. Ebben az esetben ezért a „mozgástér hiánya” feltételezés nem meggyőző.

5. Ebben a kontextusban félrevezető az, hogy a 42. bekezdés a (fent hivatkozott) *Ananyev* ügy 149–151. bekezdéseire hivatkozik. Ezekben a bekezdésekben a Bíróság a CPT szabványokat idézte, amelyek „naponta legalább egy óra szabadtéri mozgást” írnak elő. Ebben az esetben a kérelmezők számára elérhető napi egy órára korlátozott szabadtéri mozgás „súlyosbította” helyzetüket, mivel számukra *kevesebb mint három négyzetméteres* személyes mozgásteret biztosítottak. (ibid., § 166, saját kiemelés). Következésképpen, a kérelmezők helyzete az *Ananyev* ügyben jelentősen eltért a jelen ügytől.

6. Ugyanakkor, még ha feltételezzük is (bár nem egyértelmű, hogy milyen alapon) a „személyes mozgástér hiányát”, számos egyéb tényezőt is figyelembe kell venni (további részletek a fent hivatkozott *Ananyev* ügy 153–159. bekezdéseiben), nem megfelelően reagálva arra, hogy a kérelmező viszonylag rövid időt töltött a Székesfehérvári Börtönben. Ez az értékelés hiányos (lásd 41. és 42. bekezdéseket). Így a 3. cikk megsértésének megállapítása nem megfelelően megalapozott és nem tűnik kiegyensúlyozottnak.

7. Nem győzhette volna meg a Bíróságot az az érvelés, ahol a különböző releváns feltételek elemzését egy olyan mechanikus általános hivatkozás helyettesíti, mely szerint korábbi esetekben (mint a 41. bekezdés) „a Bíróság megállapította a 3. cikk megsértését”. Ez a jelenleg vizsgált ügyben nem teszi lehetővé azt, hogy akár csak a közelébe jussunk annak, hogy alaposan mérlegeljük az előzetes letartóztatás különböző feltételeinek összesített hatását.

Különösen akkor, ha – mint, ahogyan azt fentebb említettük – az egyik feltételt, valószínűleg a döntő feltételt, nem alapoztuk meg meggyőző módon.